

Telefony:

Prezes	tel. 022 632 16 70
Członkowie Zarządu	tel. 022 632 15 60
	tel. 022 632 15 99
Główny Księgowy	tel. 022 632 15 43
Faks	tel. 022 632 15 57

e-mail: tramwaje.warszawskie@tw.waw.pl

Zarząd Transportu Miejskiego
ul. Żelazna 61
00-848 Warszawa

TW/TZ/075/...327.../2012

Warszawa dnia 27.01.2012 r.

Dotyczy: Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie linii tramwajowej na Tarchomin

Tramwaje Warszawskie Spółka z o.o. w odpowiedzi na pismo znak ZTM-IPR-1-JSE-073-2-1-12 otrzymane dnia 12.01.2012 r. przesyłają w załączeniu uwagi do opracowania „Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa linii tramwajowej na Tarchomin wraz z układem drogowym ulic: Światowida i Projektowanej”. Raport zweryfikowany”.

Dokument ten wymaga ponownego przeanalizowania. Zwracamy się z prośbą o uwzględnienie naszych uwag i przekazanie zweryfikowanego dokumentu do Biura Ochrony Środowiska.

Członek Międzynarodowej Unii
Transportu Publicznego (UITP)

Certyfikat Systemu Zarządzania
Jakością PN-EN ISO 9001:2001

Certyfikat Międzynarodowej
Sieci Jednostek Certyfikujących
(IQ Net)

Tytuł Solidny Pracodawca
Mazowsza 2008

CZŁONEK ZARZĄDU | **PREZES ZARZĄDU**
mgr inż. Wojciech Pęsik | *mgr Krzysztof Karos*

Marta Gajczyk Tobjasz¹
Łukasz Oleszczuk²

Uwagi i opinia do opracowania pt.:

Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa linii tramwajowej na Tarchomin wraz z układem drogowym ulic: Światowida i Projektowanej”. Raport zweryfikowany.

I. Wstęp

Celem wykonania niniejszej opinii jest ocena zawartości *Raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa linii tramwajowej na Tarchomin wraz z układem drogowym ulic: Światowida i Projektowanej. Raport zweryfikowany* (zwanego dalej ROŚ).

II. Analiza szczegółowa

1. Informacja o metodzie przeprowadzenia oceny

Przy opiniowaniu ROŚ rozpatrywano przede wszystkim spełnienie wymogów *u.o.o.ś.*³ Zespół opierał się również na wezwaniu Prezydenta m.st. Warszawy z dn. 27.07.2011 r., sygn. OŚ-IV-UII-IKU/EMA-76242-16-174-09.

2. Wstępna ocena opracowania

Wstępne kartowanie ROŚ pozwala zauważyć, iż jego zweryfikowana wersja została rozszerzona względem opracowania pierwotnego. Jednakże cały dokument wydaje się w wielu miejscach niespójny: występują powtórzenia tych samych treści, pojawiają się nieaktualne dane. Ponadto, zdaniem zespołu opiniującego, nie zostały uwzględnione wszystkie uwagi przekazane w związku z wcześniejszym wystąpieniem inwestora o opinię. Co więcej, nie przekazano pełnych wyjaśnień w zakresie żądanym przez Prezydenta m.st. Warszawy⁴.

3. Uwagi do ROŚ

Zawartość tematyczna opracowań typu ROŚ jest w pełni regulowana art. 66 *ustawy z dnia 5 września 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zm.).

Analiza zawartości raportu z wymaganiami zawartymi w *u.o.o.ś.* została przedstawiona w tabeli nr 1.

---

¹ Specjalista ds. koordynacji polityki ochrony środowiska, Dział Realizacji Robót TW Sp. z o.o.

² Inspektor ds. rozwoju infrastruktury, Dział Strategii i Rozwoju TW Sp. z o.o.

³ *ustawy z dnia 5 września 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zm.)

⁴ wezwanie Prezydenta m.st. Warszawy z dn. 27.07.2011 r., sygn. OŚ-IV-UII-IKU/EMA-76242-16-174-09

Tab. 1. Uwagi do ROŚ z odniesieniem do wymagań zawartych w art. 66 u.o.o.ś.

u.o.o.ś.	1. Opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
Uwagi:	<i>Brak charakterystyki przedsięwzięć dla poszczególnych wariantów np. pkt 2.4.1 zawiera opis pętli Winnica tylko dla wariantu Inwestorskiego</i>
u.o.o.ś.	b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych,
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń</i>
u.o.o.ś.	c) przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń, wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia
Uwagi:	<i>Brak danych, art. 66 ust. 1 pkt 8) u.o.o.ś. wymaga szczegółowego opisu przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Jednakże w tym punkcie również należy wspomnieć o emisji hałasu i drgań, zanieczyszczeniach pyłowych, powstających ściekach, zasoleniu gleb.</i>
u.o.o.ś.	2. Opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
Uwagi:	<i>Opis elementów przyrodniczych oraz szlaków migracyjnych zwierząt – ocena tego rozdziału zawarta jest w pkt nr 22 w tomie III.</i>
u.o.o.ś.	3. Opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
Uwagi:	<i>Brak pełnych danych, tematyka została poruszona w bardzo małym zakresie na str. 197, Tom II. znane zabytki to: ok. 500 m od ul. Światowida zespół budynków Warszawskiego Wyższego Seminarium Duchownego (część objęta ochroną konserwatorską) oraz zabudowania parafii pw. św. Jakuba., ok. 1 km od ul. Światowida kamienica z oficyną wpisana do rejestru zabytków. Wg informacji Spółki budynek Garbarni, o którym jest mowa na str. 197 został wyburzony pół roku temu (pkt 13 „W zakresie ochrony obiektów zabytkowych i budowlanych”. Ponadto w ww. fragmencie ROŚ użyto błędnym pojęć prawnych z zakresu ochrony dóbr kultury.</i>
u.o.o.ś.	4. Opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń - wskazano zagrożenia wynikające ze zwiększonego z upływem czasu natężenia ruchu samochodowego.</i>
u.o.o.ś.	5. Opis analizowanych wariantów, w tym:
	a) wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego,
	b) wariantu najkorzystniejszego dla środowiska wraz z uzasadnieniem ich wyboru.
Uwagi:	<i>Przedstawiono wariant inwestorski, społeczny i środowiskowy. Wariant środowiskowy opisany został bardzo skrótowo. Odniesiono się tylko do</i>

	<p>kryterium możliwości przebiegu trasy. Należy pamiętać aby wariantowanie wynikające z art. 66 ust. 1 pkt 5) u.o.o.ś. nie miało charakteru „pozornego”⁵. Uzasadnienie wyboru poszczególnych wariantów jest niepełne. Warianty powinny spełniać przesłanki wynikające z brzmienia przepisów u.o.o.ś. Ustawa nie zabrania przeanalizowania większej liczby wariantów.</p>
u.o.o.ś.	<p>6. Określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko.</p>
Uwagi:	<p><i>Każdy wariant należy przeanalizować pod względem oddziaływań na środowisko.</i></p>
u.o.o.ś.	<p>7. Uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze, b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, klimat i krajobraz, c) dobra materialne, d) zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków, e) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a-d.
Uwagi:	<p><i>Przedstawione uzasadnienie wyboru wariantu inwestorskiego jest niepełne. Można znaleźć odniesienia do ppkt a) i b), natomiast pkt c) i d) zostały pominięte.</i></p> <p><i>W pkt 5.3.5. przedstawione mapy obrazujące prognozy emisji zanieczyszczeń są identyczne dla każdego z wariantów.</i></p> <p><i>W pkt 5.3.1 w „analizowanych wariantach inwestycji” zostały podane prognozy natężeń ruchu na ul. Światowida w szczycie porannym. Dla wariantu inwestorskiego oraz społecznego są one identyczne pomimo różnych rozwiązań technicznych powiązania z ul. Modlińską⁶. Ponadto prognozowany potok ruchu kołowego w ul. Światowida w wariantcie środowiskowym jest niższy od wariantu Inwestorskiego tylko o około 250 pojazdów, przy założeniu braku połączenia z ul. Modlińską.</i></p>
u.o.o.ś.	<p>8. Opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) istnienia przedsięwzięcia, b) wykorzystywania zasobów środowiska,

⁵ „Mówiąc o wariantowości przedstawionych rozwiązań, należy zwrócić uwagę również na to, aby nie miała charakteru pozornego” – za: K.Gruszecki, Komentarz do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.08.199.1227), LEX/el., 2009

⁶ wariant inwestorski – węzeł klasy WB „karo”, wariant społeczny – skrzyżowanie o ograniczanych relacjach „na prawe skręty”

	c) emisji
Uwagi:	<i>Brak jest informacji o oddziaływaniach skumulowanych tj. budowie TMP, budowie trasy tramwajowej Tarchomin – Żerań FSO, budowie ul. Mehoffera-bis, budowie Traktu Nadwiślańskiego.</i>
u.o.o.ś.	9. Opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń - przedstawiono działania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wiele informacji można znaleźć dodatkowo w pkt 5.</i>
u.o.o.ś.	10. Dla dróg będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko: a) określenie założeń do: <ul style="list-style-type: none"> – ratowniczych badań zidentyfikowanych zabytków znajdujących się na obszarze planowanego przedsięwzięcia, odkrywanych w trakcie robót budowlanych, – programu zabezpieczenia istniejących zabytków przed negatywnym oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia oraz ochrony krajobrazu kulturowego, b) analizę i ocenę możliwych zagrożeń i szkód dla zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności zabytków archeologicznych, w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń - przedstawiono analizę działań w odniesieniu do zabytków w pkt 13.</i>
u.o.o.ś.	11. Jeżeli planowane przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji, porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.
Uwagi:	<i>Brak danych, jeśli przedsięwzięcie nie obejmuje swym zakresem użycia instalacji to też należy to wskazać.</i>
u.o.o.ś.	12. Wskazanie, czy dla planowanego przedsięwzięcia jest konieczne ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, oraz określenie granic takiego obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobów korzystania z nich; nie dotyczy to przedsięwzięć polegających na budowie drogi krajowej.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń - wskazano brak konieczności ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania.</i>
u.o.o.ś.	13. Przedstawienie zagadnień w formie graficznej.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń</i>
u.o.o.ś.	14. Przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w

	raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń</i>
u.o.o.ś.	15. Analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowany Przedsięwzięciem.
Uwagi:	<i>Przedstawiono analizę możliwych konfliktów społecznych (pkt 22 Tom III). Należy zwrócić uwagę, że zawarte w tej analizie informacje zawierają także zalecenia oraz wskazówki dla Wykonawcy ROŚ i Inwestora, a co za tym idzie powinny zostać przeanalizowane, a nie umieszczane w materiale dostępnym, w publicznym wykazie dokumentów. Jest to dokument źródłowy dla ROŚ, a nie element składowy ROŚ.</i>
u.o.o.ś.	16. Przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń - zostały wskazane obszary jakie zostaną poddane monitoringowi.</i>
u.o.o.ś.	17. Wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń</i>
u.o.o.ś.	18. Streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu.
Uwagi:	<i>Streszczenie jest skrótowym powtórzeniem ROŚ. W ocenie zespołu jest on zbyt szczegółowy (liczy 66 stron) i nie jest napisany językiem niespecjalistycznym, co nie spełnia wymogów u.o.o.ś.</i>
u.o.o.ś.	19. Nazwisko osoby lub osób sporządzających raport.
Uwagi:	<i>Bez zastrzeżeń.</i>
u.o.o.ś.	20. Źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.
Uwagi:	<i>Opracowany został spis akowy prawa powszechnie obowiązującego oraz normy z zakresu ochrony środowiska. Brak jest natomiast innych dokumentów, których mowa jest chociażby w tekście ROŚ np. studia wykonalności, studia i opracowania techniczne, SUiKZP.</i>
u.o.o.ś.	21. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien uwzględniać oddziaływanie przedsięwzięcia na etapach jego realizacji, eksploatacji lub użytkowania oraz likwidacji.
Uwagi:	<i>Brak odniesień do etapu likwidacji przedsięwzięcia.</i>

4. Uwagi merytoryczne, nie wynikające z u.o.o.ś.

Zdaniem zespołu, w ROŚ należy także dokonać następujących korekt:

- zaktualizować terminy wykonania inwestycji;
- uściślić informacje związane z m.p.z.p. np. powołano się na zapisy planów miejscowych, choć od 01.04.2004 r. omawiany odcinek ul. Światowida nie jest objęty jakimkolwiek planem miejscowym;

- „Wręcz odwrotnie projekt ten w znaczący sposób zwiększając atrakcyjność komunikacji zbiorowej w północnej części Warszawy będzie niezwykle korzystnie oddziaływał na środowisko naturalne” (pkt 5.1.) – to nie jest prawda, przynajmniej na etapie budowy;
- ul. Światowida jest opisywana jako ul. klasy głównej co nie jest prawdą, bo ma charakter ulicy klasy zbiorczej (m.in. pkt 2.4.1);

Tom III pkt 22: Załączony tu dokument przedstawia analizę możliwych konfliktów społecznych oraz ocenę analizy szlaków migracji drobnej fauny. Czyli pkt 18 ROŚ przedstawia analizę szlaków migracji fauny, a następnie pkt 22 ocenę tej analizy (dokument polemizuje z samym sobą). Opracowanie to zawiera również uwagi do rozwiązań technicznych zastosowanych w poszczególnych wariantach.

III. Wykaz analizowanych materiałów i dokumentów

1. Materiały wyjściowe

Materiał wyjściowy stanowiła dokumentacja wymagana w postępowaniu o wydanie Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia tj.:

- *Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa linii tramwajowej w Warszawie w dzielnicy Białołęka do Tarchomina na odcinku od Trasy Mostu Północnego (TMP) do pętli tramwajowej Winnica wraz z rozbudową ul. Światowida (dobudowa drugiej jezdni na odcinku ul. Projektowana - ul. Dzierżgońska oraz budowa dwóch jezdni na odcinku ul. Dzierżgońska - ul. Modlińska)”*.

2. Dodatkowe materiały studialne:

- *Studium wykonalności dla projektu pt. "Obsługa osiedla Tarchomin komunikacją tramwajową"* (FaberMaunsell dla TW Sp. z o.o.);
- *Studium przebiegu ul. Światowida na odc. od ul. Mehoffera do ul. Modlińskiej z linią tramwajową oraz pętlą tramwajową i pętlą autobusową i parkingiem typu „Parkuj i Jedź” na 250 samochodów i 50 rowerów* (BPRW dla Urzędu m.st. Warszawy);
- dokumenty planistyczne: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące plany miejscowe oraz archiwalne dokumenty planistyczne.

3. Akty prawne

3.1. Akty prawa powszechnie obowiązującego:

- *Ustawa z dnia 5 września 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zm.);
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 ze zm.);
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 ze zm.);
- *Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. 1996 nr 132 poz. 622 ze zm.);
- *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 ze zm.);

- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 nr 80 poz. 717 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. 1994 nr 89 poz. 414 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych i Krajowym Funduszu Drogowym (Dz.U. 1994 Nr 127 poz. 627 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 1985 nr 14 poz. 60 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 1997 nr 98 poz. 602 ze zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. 1999 nr 43 poz. 430);*
- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych (Dz.U. 2002 nr 12 poz. 116 ze zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz.U. 2000 nr 63 poz. 735 ze zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (Dz.U. 2003 nr 177 poz. 1729 ze zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz.U. 2003 nr 220 poz. 2181 ze zm.).*

3.2. Akty stosowania prawa:

- Decyzja Prezydenta m.st. Warszawy o środowiskowych uwarunkowaniach z dn. 08.07.2010 r., nr 580/OŚ/2010, sygn. OŚ-IV-EMA-76242-16-145-09;
- Decyzja SKO⁷ w Warszawie ws. odwołania do decyzji Prezydenta m.st. Warszawy nr 580/OŚ/2010 z dn. 15.07.2011 r., sygn. KOC/4333/Oś/11;
- Postanowienie Dyrektora RDOŚ⁸ w Warszawie ws. braku konieczności przeprowadzenia oceny wpływu na obszar Natura 2000 z dn. 31.07.2009 r., sygn. RDOŚ-WPN-II-MA-6633-446/09;
- Postanowienie Dyrektora RDOŚ w Warszawie ws. uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia i określenia warunków z dn. 31.07.2009 r., sygn. RDOŚ-14-WOŚ-II-UW-6613-289/09;
- wezwanie Prezydenta m.st. Warszawy z dn. 27.07.2011 r., sygn. OŚ-IV-UII-IKU/EMA-76242-16-174-09
- Wyrok NSA⁹ z 18.11.2010 r., sygn. akt II OSK 602/09;
- Wyrok NSA z dn. 26.09.2002 r., sygn. akt III SA 659/01;
- Wyrok NSA z dn. 12.02.2002 r., sygn. akt III SA 1838/01;
- Wyrok WSA¹⁰ w Warszawie z dn. 25.11.2005 r., sygn. akt V SA/Wa 1068/05;

---

⁷ Samorządowe Kolegium Odwoławcze

⁸ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

⁹ Naczelny Sąd Administracyjny

¹⁰ Wojewódzki Sąd Administracyjny

- Wyrok WSA w Warszawie z dn. 31.06.2008 r., sygn. akt IV SA/Wa 672/08.

4. Literatura dodatkowa

Przy sporządzaniu niniejszej opinii wykorzystano następujące pozycje:

- W. Jędrzejewski, S. Nowak, R. Kurek, R.W. Mysłajek, K. Stachura, B. Zawadzka; *Zwierzęta a drogi. Metody ograniczenia negatywnego wpływu dróg na populację dzikich zwierząt*; Zakład Badań Ssaków PAN; Białowieża 2006;
- F. Suppan, F.H. Voelk, V. Reiss-Enz; *Korytarze ekologiczne w Austrii [z: Ochrona łączności ekologicznej w Polsce. Materiały konferencji międzynarodowej „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce]*; Białowieża, 20–22 XI 2008 r.;
- R. Kurek; *Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach*, Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot;
- *Podręcznik dobrych praktyk wykonywania opracowań środowiskowych dla dróg krajowych*, EKKOM dla GDDKiA, Kraków 2008;
- A. Juchnik, P. Kupczyk, M. Górską, M. Pchątek; *Interwencje ekologiczne w obronie ostoi Natura 2000. Praktyczny poradnik*; OTOP; Marki 2010;
- J. Engel; *Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko*; Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009;
- M. Kistowski, M. Pchątek; *Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych*; Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009;
- *Zeszyty metodyczne GDOŚ – nr 1; Postępowania administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*; GDOŚ/MRR, Warszawa 2009;
- *Orzecznictwo w systemie prawa: II Konferencja Naukowa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego oraz Wolters Kluwer Polska, Gdańsk, 17-18 września 2007 r.*; pod red.: T. Bąkowski, K. Grajewski, J. Warylewski; Wolters Kluwer Polska; Warszawa 2008;
- *Podręcznik dla Inwestorów przedsięwzięć infrastrukturalnych*, MRR;
- *Inwestycje infrastrukturalne – komunikacja społeczna i rozwiązywanie konfliktów*, MRR; Warszawa 2008;
- *Zielone Zamówienia Publiczne. Praktyczny podręcznik dla beneficjentów Funduszy Europejskich*, MRR, Warszawa 2009.